

Ιούνιος 2020

Απαντήστε όλες περισσότερες ερωτήσεις μπορείτε. Οι απαντήσεις σας να γράφονται στο κενό που υπάρχει αμέσως κάτω από τη κάθε ερώτηση.

1. Η καμπύλη ζήτησης για ένα κανονικό αγαθό θα μετακινηθεί κάτω και αριστερά αν:

- (α) Αυξηθεί το εισόδημα των καταναλωτών.
 - (β) Αυξηθεί η τιμή του αγαθού.
 - (γ) Μειωθεί η τιμή ενός υποκατάστατου αγαθού.
 - (δ) Μειωθεί η τιμή ενός συμπληρωματικού αγαθού.
 - (ε) Αυξηθεί το κόστος παραγωγής του αγαθού.
- Αιτιολογείστε την επιλογή σας σε 3-5 γραμμές.

Απάντηση: Το (γ). Αν μειωθεί η τιμή ενός υποκατάστατου αγαθού, η ζήτηση για το τελευταίο θα αυξηθεί, και έτσι η ζήτηση για το αρχικό αγαθό θα μειωθεί *ceteris paribus*.

2. Αν αυξηθεί το εργατικό κόστος συλλογής φράουλας, τότε θα έχουμε:

- (α) Μετατόπιση της καμπύλης προσφοράς φράουλας προς τα δεξιά.
 - (β) Μετατόπιση της καμπύλης προσφοράς προς τα αριστερά.
 - (γ) Κίνηση κατά μήκος της καμπύλης προσφοράς σε υψηλότερη τιμή.
 - (δ) Κίνηση κατά μήκος της καμπύλης ζήτησης.
 - (ε) Ένας συνδυασμός των (α), (β), (γ) και (δ), και ποιος συγκεκριμένα.
- Αιτιολογείστε την επιλογή σας σε 3-5 γραμμές.

Απάντηση: Το (ε) γιατί θα συμβούν και το (β) και το (δ). Αρχικά θα γίνει το (β) γιατί το κόστος παραγωγής αυξήθηκε, αλλά, στη συνέχεια, με αμετακίνητη την καμπύλη ζήτησης, το νέο σημείο ισορροπίας θα περιγράφεται από την τομή της νέας καμπύλης προσφοράς και της αμετακίνητης καμπύλης ζήτησης. Το νέο σημείο ισορροπίας θα χαρακτηρίζεται από υψηλότερη τιμή και μικρότερη ποσότητα.

3. Αν ένα μεγάλο κανονικό ξενοδοχείο στην Αθήνα αυξήσει τη τιμή ενοικίασης των δωματίων του, τότε το πιο πιθανό είναι να παρατηρηθεί:

(α) Μετατόπιση της καμπύλης ζήτησης για τα δωμάτια του κάτω και αριστερά.

(β) Αύξηση των εσόδων του.

(γ) Μείωση των εσόδων του.

(δ) Τα έσοδά του δεν θα επηρεασθούν.

Αιτιολογείστε την επιλογή σας σε 3-5 γραμμές.

Απάντηση: Ανάλογα με το μέγεθος της ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή, και το (β), και το (γ) και το (δ) είναι πιθανά. Όμως, το πιο πιθανό να συμβεί εδώ είναι το (γ) γιατί, αφού το ξενοδοχείο δεν έχει κάτι «ξεχωριστό» και άρα η ζήτηση για το προϊόν του είναι ελαστική, η ποσοστιαία μείωση της ζητούμενης ποσότητας θα είναι μεγαλύτερη από την ποσοστιαία αύξηση της τιμής.

4. Θεωρείστε μια pizzeria που στη βραχυχρόνια περίοδο μπορεί να προσαρμόσει μόνο τον αριθμό των εργαζομένων της. Το οριακό προϊόν της εργασίας:

(α) Αυξάνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των εργαζομένων.

(β) Μειώνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των εργαζομένων.

(γ) Αυξάνεται και μάλιστα με αυξανόμενο ρυθμό όσο αυξάνεται ο αριθμός των εργαζομένων.

(δ) Αυξάνεται αλλά με μειούμενο ρυθμό όσο αυξάνεται ο αριθμός των εργαζομένων.

(ε) Ένας συνδυασμός των (α), (β), (γ) και (δ), και ποιος συγκεκριμένα.

Αιτιολογείστε την επιλογή σας σε 3-5 γραμμές.

Απάντηση: Το (ε), αφού, γενικά μιλώντας, όλα ισχύουν. Καθώς αυξάνεται η μεταβλητή εισροή, στην αρχή το οριακό προϊόν της αυξάνεται και μάλιστα με αυξανόμενο ρυθμό, μετά συνεχίζει να αυξάνεται αλλά με μειούμενο ρυθμό και τελικά αρχίζει να μειώνεται καθώς η έλλειψη των άλλων εισροών γίνει καθοριστική.

5. Μια πλήρως ανταγωνιστική επιχείρηση στόχο έχει την μεγιστοποίηση των κερδών της. Για να το επιτύχει επιλέγει το επίπεδο παραγωγής της με τρόπο ώστε:

(α) Το οριακό έσοδο να υπερβαίνει το οριακό κόστος παραγωγής.

(β) Το οριακό κόστος να ισούται με την τιμή πώλησης του προϊόντος.

(γ) Η τιμή πώλησης του προϊόντος να υπερβαίνει το οριακό κόστος.

(δ) Το οριακό έσοδο να υπερβαίνει το μέσο κόστος.

(ε) Ένας συνδυασμός των (α), (β), (γ) και (δ), και ποιος συγκεκριμένα. Αιτιολογείστε την επιλογή σας σε 3-5 γραμμές.

Απάντηση: Το (ε) και συγκεκριμένα τα (β) και (δ). Το βέλτιστο επίπεδο παραγωγής πραγματοποιείται όταν $MR = MC$, και, εδώ, αφού η αγορά είναι ανταγωνιστική, ισχύει και $MR = P$. Επιπλέον, πρέπει $P \geq AC$ για να είναι βιώσιμο αυτό το επίπεδο παραγωγής (και, όπως είπαμε, εδώ $MR = P$).

6. Υποθέστε ότι οι συναρτήσεις συνολικής ζήτησης και συνολικής προσφοράς καφέ είναι $Q^d = 800 - 8P$ και $Q^s = 200 + 4P$, όπου οι ποσότητες εκφράζονται σε κιλά και P είναι η τιμή σε ευρώ.

(α) Λύστε για τη τιμή και ποσότητα ισορροπίας (δηλαδή, όταν $Q^d = Q^s$).

(β) Υπολογίστε την ελαστικότητα ζήτησης και την ελαστικότητα προσφοράς στο σημείο ισορροπίας.

Λύση: (α) Όταν $Q^d = Q^s$, η τιμή είναι 50 και άρα η ποσότητα είναι 400.

$$(β) \text{ Η ελαστικότητα ζήτησης είναι } \frac{\frac{\Delta Q^d}{Q^d}}{\frac{\Delta P}{P}} = \frac{\Delta Q^d}{\Delta P} \frac{P}{Q^d} = -8 \frac{50}{400} = -1.$$

$$\text{Η ελαστικότητα προσφοράς είναι } \frac{\frac{\Delta Q^s}{Q^s}}{\frac{\Delta P}{P}} = \frac{\Delta Q^s}{\Delta P} \frac{P}{Q^s} = 4 \frac{50}{400} = 0.5$$

7. Μια επιχείρηση που λειτουργεί στη βραχυχρόνια περίοδο έχει συνολικό κόστος 5500 ευρώ όταν παράγει 160 μονάδες προϊόντος και 1500 ευρώ όταν δεν παράγει τίποτα. Το μεταβλητό μέσο κόστος της επιχείρησης όταν παράγει 160 μονάδες είναι:

(α) 30

(β) 25

(γ) 22

(δ) 20

Απάντηση: Το (β) γιατί το συνολικό μεταβλητό κόστος είναι $5500 - 1500 = 4000$ και άρα $4000/160 = 25$.

8. Υποθέσετε ότι η ζήτηση για το προϊόν μιας επιχείρησης δίνεται από τη συνάρτηση $Q = 400 - 20P$ και ότι η συνάρτηση συνολικού κόστους της είναι $TC = 250 + 9Q$. Υπολογίστε το επίπεδο παραγωγής, Q , που η επιχείρηση μεγιστοποιεί τα κέρδη της και σχεδιάστε την απάντησή σας.

Λύση: Η συνάρτηση ζήτησης γράφεται και ως $P = 20 - \frac{Q}{20}$. Άρα, η

επιχείρηση επιλέγει το Q για να μεγιστοποιήσει το

$\left(20 - \frac{Q}{20}\right)Q - 250 - 9Q$. Αν πάρουμε την παράγωγο και την θέσουμε ίση

με 0, έχουμε την γραμμική εξίσωση $20 - \frac{Q}{10} - 9 = 0$ και άρα $Q = 110$.

Αυτό με την σειρά του συνεπάγεται $P = 20 - \frac{110}{20} = 14.5$. Σημειωτέον ότι

η δεύτερη παράγωγος είναι αρνητική, $-\frac{1}{10} < 0$, όπως πρέπει.

9. Τι είναι, και πως μετράμε, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μιας ανοικτής οικονομίας;

Απαντήστε σε περίπου 5 γραμμές.

Απάντηση: Υπάρχουν διάφοροι ισοδύναμοι τρόποι μέτρησης του ΑΕΠ. Ο πιο δημοφιλής τρόπος είναι από την πλευρά της διάθεσης του που συνήθως συμβολίζεται με $Y \equiv C + I + G + NETEXPORTS$, δηλαδή, το ΑΕΠ χρησιμοποιείται/δαπανάται για ιδιωτική κατανάλωση, ιδιωτική επένδυση, δημόσιες δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες (όχι μεταβιβαστικές πληρωμές), και καθαρές εξαγωγές.

10. Αντιμετωπίζουν οι κυβερνήσεις έναν εισοδηματικό περιορισμό, όπως ο κάθε πολίτης και οικονομικός φορέας; Αν ναι, ποιος είναι αυτός ο περιορισμός και τι περιέχει;

Απαντήστε σε περίπου 5 γραμμές.

Απάντηση: Ναι, τον λεγόμενο εισοδηματικό περιορισμό της κυβέρνησης. Αυτός περιέχει τις δημοσιονομικές δαπάνες και τα φορολογικά έσοδα. Αν οι δαπάνες υπερβαίνουν τα έσοδα, τότε η κυβέρνηση δανείζεται (που είναι το δημόσιο χρέος).

11. Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά των χωρών με σχετικά υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης διαχρονικά;
Απαντήστε σε περίπου 3-5 γραμμές.

Απάντηση: Η ανάπτυξη γίνεται μέσω αύξησης, ή συσσώρευσης, συντελεστών παραγωγής, όπως το κεφάλαιο, η εργασία και το λεγόμενο ανθρώπινο κεφάλαιο, η τεχνολογία, αλλά και η υποδομή. Τα στατιστικά στοιχεία μας δείχνουν ότι η συσσώρευση αυτών των συντελεστών παραγωγής, με την σειρά της, προϋποθέτει ανταγωνιστικές αγορές, μια ανοικτή οικονομία και ξένες επενδύσεις, ένα καλό εκπαιδευτικό σύστημα, ένα καλό σύστημα κοινωνικής προστασίας, ένα αποτελεσματικό κρατικό τομέα, την προστασία των δικαιωμάτων νόμιμης ιδιοκτησίας, ένα σταθερό κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον, κλπ.

12. Τι σημαίνει βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους; Γιατί υπάρχουν τόσο διαφορετικές απόψεις;
Απαντήστε σε περίπου 5 γραμμές.

Απάντηση: Γενικά μιλώντας, ένα χρέος θεωρείται βιώσιμο όταν υπάρχει η εντύπωση ότι αυτός που το χρωστά θα έχει την δυνατότητα να το ξεπληρώσει στο μέλλον. Το δημόσιο χρέος θεωρείται βιώσιμο όταν υπάρχει η εντύπωση ότι η κυβέρνηση θα έχει αρκετά δημοσιονομικά πλεονάσματα στο μέλλον να ξεπληρώσει και το ποσό που έχει δανεισθεί και τους τόκους του. Επειδή όμως αυτό εξαρτάται από τα μελλοντικά δημοσιονομικά πλεονάσματα (που με τη σειρά τους εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες) υπάρχουν διαφορετικές προσδοκίες και άρα και απόψεις.

13. Τι εννοούμε με «δημόσια αγαθά»; Τι συνεπάγεται η ύπαρξή τους;
Μπορείτε να δώσετε κάποια παραδείγματα;
Απαντήστε σε περίπου 5 γραμμές.

Απάντηση: Ως δημόσια αγαθά χαρακτηρίζονται τα αγαθά που δεν μπορεί να γίνει σαφές πόσο ωφελείται από αυτά ο κάθε πολίτης ή η κάθε επιχείρηση. Το ίδιο συμβαίνει με τα λεγόμενα δημόσια «κακά» που δεν μπορεί να γίνει σαφές πόσο βλάπτεται από αυτά ο κάθε πολίτης ή η κάθε επιχείρηση. Παραδείγματα δημοσίων αγαθών είναι η εθνική άμυνα, η δικαιοσύνη, η συλλογική υγεία, το καθαρό περιβάλλον, κλπ. Αν υπάρχουν τέτοια αγαθά, δεν μπορεί η προσφορά τους να γίνει μέσω του μηχανισμού της αγοράς (γιατί δεν υπάρχουν «τιμές») και έτσι συνήθως

προσφέρονται από το κράτος που τα χρηματοδοτεί με υποχρεωτικούς φόρους.

14. Τι είναι ο πολλαπλασιαστής δημοσιονομικών δαπανών; Από τι εξαρτάται το μέγεθός του;
Απαντήστε σε περίπου 5 γραμμές.

Απάντηση: Ο πολλαπλασιαστής δημοσιονομικών δαπανών μετρά την μεταβολή ενός οικονομικού μεγέθους (π.χ. του ΑΕΠ ή της απασχόλησης) στη μεταβολή των δημοσιονομικών δαπανών από την κυβέρνηση. Είναι σαν μια ελαστικότητα. Δηλαδή, τι θα συμβεί στο ΑΕΠ, ή στην απασχόληση, αν οι δημόσιες δαπάνες αυξηθούν ή μειωθούν π.χ. κατά 1%; Το μέγεθος του συγκεκριμένου πολλαπλασιαστή εξαρτάται από το πόσο μεταβάλλονται ταυτόχρονα τα επιτόκια, οι φόροι, οι τιμές, οι εισαγωγές, κλπ. Οι δευτερογενείς αυτές επιδράσεις λειτουργούν συνήθως στην αντίθετη κατεύθυνση από τις πρωτογενείς και αυτό σημαίνει ότι μπορεί ακόμα και να τις ακυρώσουν. Το θέμα είναι ποσοτικό και έτσι διαφέρει από χώρα σε χώρα και από περίοδο σε περίοδο.

15. Ποια είναι τα βασικά εργαλεία νομισματικής πολιτικής που χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) από την παγκόσμια κρίση του 2008;
Απαντήστε σε περίπου 5 γραμμές.

Απάντηση: Τα βασικά μέσα πολιτικής της ΕΚΤ δεν διαφέρουν από τα μέσα άλλων κεντρικών τραπεζών. Περιλαμβάνουν τα ονομαστικά επιτόκια και τις προϋποθέσεις δανεισμού των ιδιωτικών τραπεζών των χωρών της ευρωζώνης, αλλά και (ειδικά από το 2015) πολιτικές αγοράς κρατικών και ιδιωτικών ομολόγων και μετοχών, αγορές που χρηματοδοτούνται με την εκτύπωση νέου χρήματος (αυτές οι αγορές ανήκουν στη λεγόμενη «ποσοτική χαλάρωση»). Σαν συνέπεια, η ποσότητα χρήματος στην ευρωζώνη έχει περίπου τετραπλασιασθεί από τη διεθνή κρίση του 2008. Οι πολιτικές αυτές επηρεάζουν διαφορετικά τις διάφορες χώρες-μέλη της ευρωζώνης και για αυτό υπάρχουν έντονες διαφορές απόψεων ειδικά μεταξύ του κέντρου και της περιφέρειας.

16. Αν η Ελλάδα δεν ανήκε στην ευρωζώνη θα μπορούσε να κάνει υποτίμηση του εθνικού της νομίσματος. Πότε θα χρειαζόταν να έκανε κάτι τέτοιο και τι πιστεύετε ότι θα συνέβαινε;
Απαντήστε σε περίπου 5 γραμμές.

Απάντηση: Αν δεν ανήκε στην ευρωζώνη, δηλαδή αν είχε το δικό της νόμισμα και την δική της νομισματική πολιτική, θα μπορούσε π.χ. σε περιόδους ύφεσης να κάνει υποτίμηση του νομίσματος. Ή, θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει τα δημοσιονομικά ελλείμματα με εκτύπωση χρήματος. Όμως, ιστορικά, οι πολιτικές αυτές έχουν βραχυχρόνια οφέλη μόνο γιατί συνεπάγονται π.χ. πληθωρισμό, ο οποίος ακυρώνει τα πραγματικά οφέλη, και απώλεια της εμπιστοσύνης στο νόμισμα. Συμπερασματικά, όπως σε όλα τα οικονομικά θέματα, υπάρχει κόστος και όφελος. Η συμμετοχή στην ευρωζώνη στερεί ευελιξία στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής (κάτι που είναι χρήσιμο σε περιόδους ύφεσης) αλλά δίνει σταθερότητα και αξιοπιστία στην νομισματική πολιτική (κάτι που δημιούργησε προβλήματα στη χώρας μας από την δεκαετία του 1970 μέχρι την είσοδο στην ευρωζώνη στο τέλος της δεκαετίας του 1990).